

UCHWAŁA

Dnia 22 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

Protokolant Katarzyna Bartczak

w sprawie z powództwa M. J.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń i Reasekuracji "W." S.A. w W.
o zapłatę,
po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym
w dniu 22 listopada 2013 r.
zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Sąd Okręgowy w K.
postanowieniem z dnia 25 lipca 2013 r.,

"Czy w świetle art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) oraz art. 361 k.c. podlega kompensacji w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych poniesiony przez poszkodowanego koszt wynajmu pojazdu zastępczego za okres przypadający od dnia następnego po dniu wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela i do dnia nabycia innego pojazdu mechanicznego w miejsce uszkodzonego, gdy wymienione odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę, a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, gdyż naprawa pojazdu okazała się niemożliwa lub nieopłacalna (tzw. szkoda całkowita)?"

podjął uchwałę:

Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do nabycia innego pojazdu mechanicznego, jeżeli odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę, a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, którego naprawa okazała się niemożliwa lub nieopłacalna (tzw. szkoda całkowita).

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 29 marca 2013 r. Sąd Rejonowy w S. zasądził na rzecz powoda M. J. od pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji W. S.A. w W. kwotę 1.280 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2012 r. tytułem odszkodowania za szkodę powstałą w wyniku wypadku drogowego z dnia 15 lutego 2012 r. spowodowaną przez osobę ubezpieczoną w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego.

Zasądzone odszkodowanie odpowiadało kwocie wydatków poniesionych przez poszkodowanych na najem u powoda pojazdu zastępczego w okresie od 1 do 7 marca 2012 r. Uprzednio pozwana wypłaciła powodowi odszkodowanie odpowiadające kosztom najmu pojazdu zastępczego w okresie od 16 do 29 lutego 2012 r., tj. do daty wypłaty odszkodowania powodowi. Powód jest nabywcą wierzytelności dochodzonej pozwem od poszkodowanych. Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że w dniu 15 lutego 2012 r. uszkodzony pojazd oddano do serwisu. W dniu 28 lutego 2012 r. pozwana zawiadomiła poszkodowanych o przyznaniu odszkodowania za uszkodzony pojazd w kwocie 3.821 zł. Prognozowany koszt naprawy przekraczał wartość pojazdu, stąd szkoda została oceniona jako całkowita. Poszkodowany po otrzymaniu odszkodowania w dniu 14 marca 2012 r. kupił samochód.

Sąd pierwszej instancji przyjął, że czas najmu samochodu zastępczego po dniu wypłaty odszkodowania pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem. Konsekwencją uznania szkody jako całkowitej jest wypłacenie odszkodowania pomniejszonego o wartość pozostałości pojazdu. W takim przypadku, na poszkodowanym spoczywa ciężar zagospodarowania pozostałości tak, aby uzyskać odszkodowanie w pełnej wysokości. Musi on w związku z tym podjąć czynności umożliwiające zbycie pozostałości pojazdu. Nadto dopiero z chwilą otrzymania odszkodowania poszkodowany uzyskuje realną możliwość nabycia innego pojazdu lub zlecenia naprawy starego. Z tych przyczyn okres kilku dni „organizacyjnych” obejmujących czas najmu samochodu zastępczego po wypłacie odszkodowania przez ubezpieczyciela, pozostaje w adekwatnym związku

przyczynowym, o ile poszkodowany niezwłocznie podjął czynności w celu zakupu nowego pojazdu lub naprawy bądź zbycia starego uszkodzonego pojazdu lub jego pozostałości.

Wyrok Sądu pierwszej instancji został zaskarżony apelacją przez pozwanego. W toku jej rozpoznawania Sąd Okręgowy w K. powziął poważne wątpliwości prawne, którym dał wyraz w przedstawionym na wstępie postanowieniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm., dalej: „u.o.u.o.”) w zw. z art. 1 pkt 1 tej ustawy, odszkodowanie należne od zakładu ubezpieczeń odpowiadającego w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdów ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej. Zakres akcesoryjnej odpowiedzialności ubezpieczyciela pokrywa się zasadniczo z zakresem odpowiedzialności cywilnoprawnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego określających zakres odpowiedzialności odszkodowawczej. W myśl art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Artykuł art. 361 § 2 k.c. przewiduje także odpowiedzialność za straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. W orzecnictwie Sądu Najwyższego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., III CZP 75/11, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 81) wyjaśniono, że wynikające z art. 36 ust. 1 u.o.u.o. reguły dotyczące odpowiedzialności ubezpieczyciela odpowiadającego wobec poszkodowanego w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdów przewidują zasadę pełnego odszkodowania ubezpieczyciela w granicach adekwatnego związku przyczynowego –

z ograniczeniem jedynie kwotowym do przewidzianej sumy gwarancyjnej - nie zaś tylko do określonych roszczeń mających naprawić jedynie bezpośrednie skutki zdarzenia szkodzącego.

W piśmiennictwie prawniczym spornym zagadnieniem jest, czy szkodą majątkową, o której mowa w art. 361 k.c., jest niemożność korzystania przez posiadacza pojazdu mechanicznego z tego pojazdu spowodowana jego uszkodzeniem bądź zniszczeniem. W szczególności wyrażono pogląd, że utrata możliwości korzystania z pojazdu jest szkodą niemajątkową, polegającą na dyskomforcie bądź niewygodzie posiadacza pojazdu, niepodlegającą naprawieniu, szkoda ta bowiem może być kompensowana zadośćuczynieniem pieniężnym tylko w wypadkach przewidzianych w ustawie. Wyrażono także stanowiska przyjmujące w takim przypadku odpowiedzialność odszkodowawczą w związku z utratą możliwości korzystania z rzeczy. Według jednego z nich, szkodą majątkową są wydatki związane z utratą możliwości dysponowania rzeczą, zapewniające właścicieli korzystanie z dobra zastępczego. Wydatki te stanowią wówczas szkodę majątkową podlegającą naprawieniu na zasadach ogólnych, po odjęciu powstałych oszczędności. Kompensacji podlegają wydatki faktycznie poniesione. Inne stanowisko zakłada, że sama utrata możliwości korzystania z rzeczy stanowi samoistną szkodę majątkową. W takim ujęciu kompensacja omawianego uszczerbku majątkowego polega na zapłacie sumy pieniężnej równej wydatkom koniecznym dla wynajęcia pojazdu, pomniejszonym o normalne, nieponiesione koszty eksploatacji własnego pojazdu. Wreszcie przedstawiane są argumenty odwołujące się do teorii komercjalizacji. Pozbawienie możliwości korzystania z przedmiotów majątkowych stanowi szczególny rodzaj szkody majątkowej, zwłaszcza wówczas, gdy zaspokajane są potrzeby, które mogą być zrekompensowane zastępczo w drodze odpłatnego skorzystania z cudzej usługi lub najmu przedmiotu zastępczego. Szkoda taka występuje niezależnie od tego, czy poszkodowany rzeczywiście korzystał odpłatnie z przedmiotu zastępczego, chodzi bowiem wyłącznie o utraconą wartość użytkową, której istnienie można wyprowadzić z art. 224 § 2 i art. 225 k.c. Odnosząc się do wyżej przedstawionych, najbardziej reprezentatywnych stanowisk wyrażonych w piśmiennictwie prawniczym, Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu

Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11 (OSNC 2012, nr 3, poz. 28) przyjął, że zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie lub zniszczenie pojazdu mechanicznego obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego. Wykluczył więc, aby szkodę majątkową stanowiła sama utrata możliwości korzystania z pojazdu. Odmienna jednak sytuacja zachodzi wówczas, jeżeli doszło już do poniesienia przez poszkodowanego wydatków na uzyskanie pojazdu zastępczego w okresie jego naprawy albo, przy tzw. szkodzie całkowitej, w okresie niezbędnym do nabycia nowego pojazdu. Są to wydatki poniesione w następstwie zdarzenia szkodzącego, które by nie powstały bez tego zdarzenia, prowadzące do powypadkowego zmniejszenia majątku poszkodowanego, czyli straty (art. 361 § 2 k.c.). Szkodę stanowią bowiem również konieczne wydatki związane ze zdarzeniem szkodzącym. Stratą, w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., są więc objęte także te wydatki, które służą ograniczeniu lub zapobieżeniu negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu. Negatywnym następstwem majątkowym jest tu utrata możliwości korzystania z rzeczy, a więc utrata uprawnienia stanowiącego atrybut prawa własności. Zajmując wyżej przedstawione stanowisko, Sąd Najwyższy zauważył, iż jest ono przyjmowane również w innych w systemach prawnych opartych na podobnych zasadach odpowiedzialności odszkodowawczej. W szczególności podobieństwo niemieckiego systemu prawnego w omawianym zakresie do systemu polskiego skłania do wskazania przyjętych w nim rozwiązań, według których właściciel uszkodzonego lub zniszczonego pojazdu może żądać na podstawie § 249 ust. 2 zdanie pierwsze k.c.n. naprawienia szkody odpowiadającej poniesionym kosztom najmu pojazdu zastępczego na czas naprawy uszkodzonego pojazdu albo na czas potrzebny na nabycie innego pojazdu. Stanowisko to opiera się przy tym na założeniu, że szkodą majątkową jest utrata specyficznej rzeczy, wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej, a także dla celów prywatnych, jeżeli stanowi przedmiot elementarnej potrzeby życiowej, do której zaliczono także samochód, który pozwala na zaoszczędzenie czasu i wysiłku, a uzyskane stąd korzyści mają walor majątkowy.

Sąd Najwyższy, w składzie obecnym, podziela stanowisko przedstawione w uchwale z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11 – które także wcześniej było przyjmowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego - według którego poniesione przez posiadacza uszkodzonego pojazdu mechanicznego celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego stanowią szkodę majątkową, o której mowa w art. 361 § 2 k.c. Niemożność korzystania z pojazdu mechanicznego jako składnika majątkowego niewątpliwie stanowi źródło szkody o charakterze niemajątkowym, polegającej na dyskomforcie spowodowanym niedogodnościami posiadacza pojazdu wynikającymi z niemożności korzystania z tego składnika majątkowego. Ponadto niemożność korzystania z pojazdu może być źródłem szkody o charakterze majątkowym wówczas, gdy spowoduje wydatki posiadacza uszkodzonego lub zniszczonego pojazdu na najem pojazdu zastępczego. Stratę w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. stanowią bowiem wydatki, które służą ograniczeniu negatywnych następstw doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia bądź zniszczenia rzeczy.

Zakresem odpowiedzialności odszkodowawczej są objęte wyłącznie te negatywne majątkowe następstwa w majątku poszkodowanego, które pozostają w adekwatnym związku przyczynowym, o którym mowa w art. 361 § 1 k.c., ze zdarzeniem szkodzącym. Adekwatny związek przyczynowy, stanowiący jedną z przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, wyznacza zarazem granice odpowiedzialności odszkodowawczej. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., III CZP 75/11 wyjaśnił, że teoria przyczynowości adekwatnej, zgodnie z art. 361 § 1 k.c., służy nie tylko do określenia, czy dana osoba ponosi odpowiedzialność za skutki zdarzenia szkodzącego, ale także do oznaczenia, jakie skutki pozostają w normalnym powiązaniu z tym zdarzeniem. Nie budzi wątpliwości stanowisko, że normalny związek może wykraczać poza konsekwencje bezpośrednie i umożliwia zaliczenie do zwykłych następstw zdarzenia szkodzącego także uszczerbek majątkowy wynikły z wydatków wymuszonych na poszkodowanym przez wystąpienie tego zdarzenia. Szkada, mająca charakter dynamiczny i zmienny w czasie, obejmuje nie tylko bezpośrednie następstwa zdarzenia szkodzącego, ale także dalsze, powstałe już po zdarzeniu szkodzącym, w tym w związku z poniesieniem kosztów najmu

pojazdu zastępczego w czasie, w którym uszkodzony nie mógł korzystać z uszkodzonego pojazdu służącego mu do wykonywania działalności zawodowej lub gospodarczej albo pomocnego w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

Zgodnie z art. 363 § 1 k.c., naprawienie szkody powinno nastąpić według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu. W przypadku odpowiedzialności gwarancyjnej zakładów ubezpieczeń, zgodnie z art. 805 § 2 pkt 1 i art. 822 § 1 k.c., ubezpieczyciel zobowiązany jest do naprawienia szkody jedynie w formie zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej. Jeżeli dochodzi do naprawienia szkody przez naprawę uszkodzonego pojazdu, to naprawienie szkody przez ubezpieczyciela polega na zapłaceniu kwoty pieniężnej koniecznej do przywrócenia pojazdu do stanu poprzedniego. W takim przypadku poszkodowanemu przysługuje roszczenie o przywrócenie stanu poprzedniego także wobec ubezpieczyciela, ale ze względu na charakter świadczenia ubezpieczeniowego przybiera ono postać żądania „restytucji pieniężnej” umożliwiającej przywrócenie stanu poprzedniego (por. uzasadnienie uchwały z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11). W razie tzw. szkody całkowitej, tj. uszkodzenia pojazdu w stopniu wykluczającym możliwość jego naprawy albo jeżeli koszt naprawy pojazdu jest znacznie wyższy od jego wartości przed uszkodzeniem, świadczenie pieniężne ubezpieczyciela obejmuje kwotę odpowiadającą różnicy wartości pojazdu sprzed i po wypadku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2002 r., V CKN 903/00, OSNC 2003, nr 1, poz. 15). W takim przypadku należy przyjąć, że w zakres szkody pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym wchodzi koszty najmu pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do nabycia nowego pojazdu. Ustalenie, jakie skutki pozostają w adekwatnym związku przyczynowym ze zderzeniem szkodzącym następuje bowiem przy uwzględnieniu zasad doświadczenia życiowego, czy też, niekiedy, zasad nauki oraz na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy (por.

wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 lutego 2002 r., V CKN 1273/00 nie publ., z dnia 16 maja 2002 r., V CKN 1273/00 nie publ. oraz z dnia 8 września 2004 r., IV CK 672/03). W świetle zasad doświadczenia życiowego, nabycie nowego pojazdu wymaga podjęcia określonych czynności organizacyjnych w pewnym przedziale czasu przy uwzględnieniu obowiązku poszkodowanego podejmowania czynności zmierzających do zapobieżenia zwiększaniu rozmiaru szkody. Ustalenie czasu niezbędnego na nabycie nowego pojazdu ma charakter obiektywny i jest niezależne od posiadania przez poszkodowanego środków pieniężnych - w tym pochodzących z wypłaty odszkodowania poszkodowanemu obejmującego różnicę wartości pojazdu sprzed i po zdarzeniu szkodzącym - na zakup nowego pojazdu. Na ustalenie czasu niezbędnego na nabycie pojazdu istotne znaczenie ma data zawiadomienia poszkodowanego o sposobie likwidacji szkody poprzez zapłatę różnicy pomiędzy wartością pojazdu sprzed i po zdarzeniu szkodzącym. Z tych względów nie zrywa adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem szkodzącym a kosztami poniesionymi na najem pojazdu zastępczego przy tzw. szkodzie całkowitej wypłata odszkodowania przez ubezpieczyciela obejmującego różnicę w wartości uszkodzonego pojazdu sprzed i po wypadku, jeżeli nastąpiła ona zanim nastąpił upływ czasu niezbędnego do nabycia przez poszkodowanego nowego pojazdu. Przemawia za tym także argument, że następstwem zdarzenia szkodzącego polegającego na uszkodzeniu lub utracie pojazdu w stopniu faktycznie wyłączającym możliwość jego naprawy jest utrata możliwości korzystania z rzeczy szczególnego rodzaju, która na obecnym etapie rozwoju cywilizacyjnego jest nie tylko podstawowym narzędziem służącym do wykonywania działalności zawodowej albo gospodarczej, ale także służy w życiu codziennym do zaspokajania elementarnych potrzeb życiowych i społecznych. W konsekwencji, refundacji przez odpowiedzialnego w ramach odpowiedzialności odszkodowawczej, w granicach określonych art. 361 § 1 k.c., a zatem także ubezpieczyciela na podstawie art. 36 ust. 1 u.o.u.o., powinny podlegać także wydatki poniesione przez poszkodowanego posiadacza pojazdu w okresie, w którym faktycznie nie mógł on korzystać z własnego pojazdu, gdyż są to wydatki celowe i ekonomicznie uzasadnione, o jakich mowa w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11.

W odniesieniu do naprawienia szkody poprzez restytucję naturalną przyjmuje się, że jej cechą charakterystyczną, odróżniającą ją od drugiej formy naprawienia szkody przewidzianej w art. 363 § 1 k.c. - poprzez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej - jest to, że zmierza ona do naprawienia poszczególnego naruszonego dobra lub interesu, podczas gdy rekompensata pieniężna zmierza jedynie do wyrównania szkody rachunkowej w całym majątku. Ze względu jednak na specyficzny rodzaj rzeczy (pojazdu) należącej do poszkodowanego – który w założeniu jest niezbędny do wykonywania działalności zawodowej, gospodarczej lub w życiu codziennym poszkodowanego – naprawienie szkody w formie pieniężnej powinno realizować podobny cel, jak naprawienie szkody w formie restytucji naturalnej, tj. uwzględniać wszystkie negatywne skutki majątkowe braku w majątku poszkodowanego określonego rodzaju rzeczy. Ubocznie dodać należy, iż w wielu systemach prawnych, w tym w systemie niemieckim, do którego nawiązał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11, przyjmuje się, że obowiązek zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego dotyczy wydatków poniesionych w okresie niezbędnym do zakupu nowego pojazdu, a nie tylko do chwili wypłaty odszkodowania obejmującego różnicę wartości uszkodzonego pojazdu sprzed i po wypadku, w wyniku którego doszło do jego uszkodzenia. Niezależnie od sposobu naprawienia szkody przewidzianego w art. 363 § 1 k.c., powinno ono prowadzić do tego, aby poszkodowany był w takiej samej sytuacji majątkowej, w jakiej znajdowałby się, gdyby nie doszło do zdarzenia szkodzącego. Ustalenie zakresu obowiązku odszkodowawczego w formach przewidzianych w art. 363 § 1 k.c. dokonuje się za pomocą metody dyferencyjnej (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1 września 1970 r., III CR 371/00, OSNCP 1971, nr 5, poz. 93, z dnia 3 lutego 1971 r., III CRN 450/70, OSNCP 1971, nr 11, poz. 205, z dnia 20 lutego 2002 r., V CKN 903/00, OSNC 2003, nr 1, poz. 15 i z dnia 15 października 2010 r., V CSK 78/10, nie publ.). Należy mieć na uwadze, że metoda dyferencyjna służy jedynie określeniu rozmiaru szkody przy wcześniejszym określeniu jej granic za pomocą zasady adekwatnego związku przyczynowego. Uwzględniając powyższe, rozmiar tak ustalanego obowiązku odszkodowawczego obejmuje szkodę polegającą na różnicy w wartości pojazdu sprzed i po zdarzeniu szkodzącym tj. z uwzględnieniem wartości pozostałości

pojazdu po tym zdarzeniu, jak również inne koszty poniesione przez poszkodowanego pozostające w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym, w tym koszty najmu pojazdu zastępczego w okresie niezbędnym do nabycia nowego pojazdu. W tym więc zakresie Sąd Najwyższy w obecnym składzie nie podziela stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku z dnia 8 września 2004 r., IV CK 672/03 (nie publ.), w którym przyjęto, że odszkodowanie może obejmować koszty najmu pojazdu zastępczego, jedynie do chwili zapłaty odszkodowania. Dodać należy, iż przyjęcie wykładni, jak w wyżej powołanym wyroku, prowadziłoby do istotnego pogorszenia sytuacji prawnej poszkodowanego posiadacza pojazdu, który poniósł tzw. szkodę całkowitą w stosunku do posiadacza pojazdu, którego szkoda podlegałaby naprawieniu poprzez zwrot przez ubezpieczyciela kwoty niezbędnej do dokonania naprawy. W pierwszym przypadku poszkodowany mógłby jedynie żądać zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego tylko do czasu wypłaty odszkodowania, podczas, gdy w drugim przypadku poszkodowany – jak się przyjmuje jednolicie w judykaturze – mógłby domagać się zwrotu poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego za cały okres niezbędny do dokonania naprawy uszkodzonego pojazdu, w którym nie mógł on korzystać z uszkodzonego pojazdu.

Z tych względów na podstawie art. 390 k.p.c. podjęto uchwałę, jak na wstępie.